

Ἄδιάφορο!—Κόψε,
ὦ Μοῖρα, τὸ νῆμα
ποῦ ἔξ' ἀπ' τὸ μῆμα
μὲ δέγει!—ἀπόψε,
χαρά μου, χαρά! κτλ.

Τὸ τρίτον μέρος τῆς συλλογῆς «Πόθοι καὶ δάκρυα» οὔτε τίποτε προσθέτει, οὔδ' ἐκεί θά ἀφήρει τίποτε ἂν ἔλλειπε· τὸ γνωρίζει καὶ ὁ ποιητής· τὸ πολὺ τυπογραφικαὶ ἀπαιτήσεις δικαιολογοῦν τὴν ὑπαρξίν του· ἀλλάζει καὶ τὸ γλωσσικόν του περιβλημα, ἀλλ' αὐτὸ δὲν με ἐμποδίζει καθόλου νὰ ἀπολαύσω δύο τρία τεμάχια ὅπως τὸ Ἄπρόοπτον καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀρχίζει διὰ τοῦ στίχου:

Εἶμαι, γὰρ εἰρηπῶθεις, παρθένε, τὸ εἰξέυρεις

καὶ τὸ ὅποιον ἐνῶ φαίνεται ὅτι ἐκτυλίσσεται ἐπάνω εἰς ἰδέαν γνωστὴν ἐκ τῶν ἀναμνήσεων τοῦ Κοππέ καὶ τοῦ Τέννυτον, λαμβάνει ὅλως ἰδικήν του ἀπόχρωσιν, ὅταν διὰ τὴν ἀγνὴν κόρην, ἥτις μόνη θά δυνήθη νὰ τελειώσῃ τὴν ἀναγέννησιν τοῦ ποιητοῦ, ὑπόσχηται οὗτος τὴν εὐλογίαν τῆς νεκρᾶς του μητρῆς:

Κ' ἡ μήτηρ μου, περίφροντος φωτός, θά σ' ἐνλογήσῃ.

Ἐπιμείναι μὲν ἴσως περισσότερον τοῦδέοντος εἰς τὴν οὐσίαν τῶν *Θαλασίμων*, πρῶγμα τὸ ὅποιον διὰ μίαν κριτικὴν περὶ ποιήσεως ζήτησιν θά ἐθεωρεῖτο δευτερεύον, ἐμπρὸς εἰς τὸ εἶδος καὶ τὴν μορφήν· ἀλλ' εἰπομεν ἀρχόμενοι ὅτι ὁ Σημηριώτης εἶναι ποιητής, καὶ δὲν θά ἦτο δυνατὸν νὰ φαντασθῶμεν οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἄλλος πιστεύω, ἔργον ποιητικόν τοῦ ὁποίου τὰ δύο αὐτὰ κύρια στοιχεῖα θά ἦσαν εἰς τὸτον βαθμὸν ἀσύμμετρα, ὥστε τὸ ἐν νὰ καταστρέφῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὸ ἄλλο. Ὁ στίχος, πρῶγματι τοῦ Σημηριώτη σπανίως φαίνεται μὴ προσαρμοζόμενος εἰς τὸ βάθος καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς ιδέας του· καὶ δύναμις καὶ εὐχέρεια—πρὸ πάντων εὐχέρεια— χαρακτηρίζουν τὴν τεχνολογίαν του· ἂν τοῦ λείπη κατὶ δὲν εἶναι βέβαια ἡ τέχνη πού τοῦ λείπει, ἀλλὰ ποιά τι περιτέλῃσσις, ἡ ὁποία σήμερον, μὲ τὸν φιλονεισμὸν πού ἀπαιτεῖ κάθε αἰσθητικὴ ἀπόλαυσις, φαίνεται ἀπαραίτητος καὶ ἐπιβεβλημένη· αἰσθητοτέρα θά ἦτο ἀκόμη καὶ μικρὰ κατάχρησις ῥητορικῆς à la tenorino, εἰς τὴν ὁποίαν ἄκων παρεσύρεται ἐνίοτε, ἂν δὲν μᾶς ἐπέβαλλεν ἡ δικαιοσύνη νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι εἶναι τὸ πρῶτον ἔργον νέου ποιητοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς ὑπόσχηται πολλὰ. Ἡμεῖς δυσκόλως δυνάμεθα νὰ συγκρούσωμεν τὴν ὑπερρήθειαν, πού αἰσθανόμεθα ὅτι μᾶς ἔλαχεν ἡ τιμὴ νὰ παρουσιάσωμεν εἰς τὸ δημόσιον ποιητὴν τοῦ ὁποίου ὅλον τὸ μέλλον εἶναι δύσκολον νὰ προσεζοφληθῇ μὲ τὰς τολμηροτέρων προφητείας.

I. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΠΡΩΤΗ ΜΟΥΣΑΛΛΑΚΑΤ

ΤΟΥ ΑΡΑΒΟΣ ΠΟΗΤΟΥ ΙΜΡ-ΟΥΛ-ΚΑ-ΓΙ-Σ

» Ἐπεὶ θᾶπτον ἢ βράδιον ἀποθανεῖν σε δέον
» ἀπόλαυσον ὡς σοὶ οἶόν τε τῶν ἡδονῶν τοῦ
[β' ου.
» Ἀπόλαυσον οὐ ἰδέσκει σου
» μέθης δεῖ τερωθύμου.
» Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ γυναικῶν κοιμῶν μαρμα-
[ρολεύκων.
» ξανθῶν τὴν κόμην
» ὄσθ' ἄσι προσομοίων,
» εἴτε κάτω ὄμματα καλὰ βάλλουσιν αἰδη-
[μόνως,
» εἴτε ἰτενίζουσι πρὸς σὲ μετὰ πολλοῦ τοῦ
[θράσους.

(Ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ).

I. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ (ιατρός).

Συμ. Αἱ ὑπέρχουσαι μουσάλλακατ εἶνε ἐπτὰ. Οἱ Ἀραβες, οἱ ἐξόχως διακρίνοντες εἰς τὰς καλὰς τέχνας, ἂν δὲν εἶχον ἀγῶνας Ὀλυμπιακοῦς καὶ δάκρας ἢ κότινοι διὰ τοῦς Ὀλυμπιονίκας, εἶχον ἰδικιτέραν τιμητικὴν θέσιν ἐπὶ τῆς ὑποίας ἀνηρῶντων τὰ ἐξοχὰ ποιήματα διασήμων ποιητῶν. Καὶ ὠνομάζοντο τὰ ταιαύτης τυγχάνοντα τιμῆς ποιήματα, μουσάλλακατ, ἥτοι ἀνηρῶμενα. Ἐφερον ἐπίσης καὶ τὸ τιμητικὸν ὄνομα μουσοδεχχρηματατ ἥτοι κερρσομεμένα ὡς γραφόμενα μὲ χρυσᾶ γράμματα. Ταιαύτης ἐξόχου τιμῆς, ἔτυγεν ὁ περιπαθὴς ψάλτης Ἰμρ-Ὀὐλ-Κάις.

Τὸ ὀρακιότερον ποιητὰ του· εἶνε ἡ περιγραφὴ ἀραβικοῦ ἵππου. Ἄλλ' εἰς τὰς ἀνωτέρω στροφάς, ὁ ἀραψ ποιητὴς φιλοσοφεῖ μᾶλλον τὸ ἔλαττον ὅσον, μὲ τὸ ὅποιον τὰς χρωματίζει. Ἐγὼ τοῦλάχιστον φρονῶ, ὅτι ὁ Ἰμρ-Ὀὐλ-Κάις λέγει ἐδῶ ὅ,τι εἶπον καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες: Ὁ ἔως δὲν εἶνε παρὰ παιδίον τυφλόν· καὶ ὅτι τὸ βλέμμα τῆς ἀγαπημένης γυναικὸς, εἴτε αἰδ' ἴσον εἴτε θρασυ, φέρει τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα. Ἐγὼ προσθέτω, ὅτι κατόπιν ἔργεται κάποιος ἐξοχὸς χειρουργὸς ὁ καιρὸς καὶ ὁ τυφλὸς ἀναβλέπει καὶ πολλὰκις θεωρεῖ τὴν τύφλωσιν ὡς ἐποχὴν μακαρίαν, διότι ἴσως ὅσα βλέπει δὲν εἶνε ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ὠνευροπόλησε μὲ τοῦς κλειστοῦς ὀφθαλμούς του.

* * *

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ

(Ἴδε τεῦχ. 21 σελ. 165)

Ἐκτός ἀπὸ τὸ Κεγματικὸ τραγοῦδι τὰ τρία Βεγατικά καὶ τὸ Ἀνοσιγιάτικο, πού ἀνέφερα στὴν ἀρχὴ γὰ τὰ καλλίτερα τοῦ Mendelssohn, ὑπάρχουν μετὰ στὴ συλλογὴ τῶν «Lieder ohne Wor-

the) και άλλα τιτλοφορημένα. Δεν τὰ ανέφερα όμως επειδή στὰ ἴδια θέματα ἔχουν γράψει και ἄλλοι μεγαλύτεροι κλασικοί, και ἔμπρός στὰς μεγάλας ἔμπνεύσεις ἐκείνων ὠχριοῦν τοῦ Mendelssohn αἱ ἔμπνεύσεις. Γιατί εἶνε ἀσυγκρίτως ὑψηλοτέρα ἢ βαρειά, ἢ σκεπτική, ἢ σοβαρά, ἢ φιλοσοφική, ἢ βαθυτάτη ἄρμονία τῶν μεγάλων κλασικῶν. Τὰ βάρη της τὰ σκοτεινὰ και ἄμετρα μάτι ἀνθρώπινο δὲν μπορεῖ νὰ τὰ φθάσῃ. Εἶνε ἕνας ἀπέραντος κόσμος δημιουργημένος ἀπὸ τὰ ἔξοχα πνεύματα τοῦ Beethoven, τοῦ Schubert, τοῦ Haydn, τοῦ Schumann, τοῦ Bach, τοῦ Mozart. Αὐτοὶ εἶναι τῆς μουσικῆς οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ, και Δία τους ἔχουν τὸν παντοδύναμο Beethoven· γιατί ἐκείνον περισσότερο ἀπ' ὅλους ἀνέβασεν ἢ ἔμπνευσις σὰν θεώρατος ἀετός στὰ πειρὸ ἄρθραστα ὕψη. Σ' αὐτὸν τὸν κόσμο τὸν ἄπειρο κι' ἀθάνατο θὰ βρῆ τὴν ἀληθινὴν πατριδα της ἢ ψυχὴν ποὺ εἶνε γιὰ τὴ Μουσικὴ γεννημένη... Εὐτυχισμένη ἂν μπορέσῃ ὀλόκληρη στὴ θεῖα τέχνη ν' ἀφιερωθῆ, και γιὰ κείνην μόνο νὰ ζήσῃ!

*Ἐχε λοιπὸν ὁ Mendelssohn μέσα στὰ τραγοῦδιὰ του ἕνα «Spinnlied» δηλ. Chanson de la Fileuse (πῶς νὰ τὸ μεταφράσω στὴ γλωσσά μας;) και ἕνα Trauer-Maria. Ἀλλὰ ἀπὸ τὸ μὲν πρῶτο θέμα ἐνεπνεύσθη ὁ Shubert και μελοποίησε τὸ ἀθάνατο ἄσμα τῆς Μαργαρίτας τοῦ Φάουστ, τὸ ἀληθινὸ ὅμως ποίημα τοῦ Γκαίτε «Gretchen am Spinnrade» γιατί στὴ γαλλικὴ ὄπερα τοῦ Gounod ὅλα εἶναι τροποποιημένα. Εἶναι θεῖα ἀληθινὰ ἢ ἔμπνευσις ἐκείνη τοῦ Shubert ἐπάνω 'στοῦ Goethe τοὺς στίχους. Ἀθάνατο κἀνεὶς νὰ φαντασθῆ τὴν ἐντύπωσιν ποὺ προξενεῖ τὸ θλιβερὸ και παραπονετικὸ τραγοῦδι τῆς Gretchen, συνοδευμένο ἀπὸ τὸ ἐξοκολοθητικὸ και μονότονο κλωθρογύρισμα τοῦ ροδανιοῦ, ποὺ δὲν πύει καθόλου ὡς τὸ τέλος, ἐπίμονο σὰν τὸν πόνο ποὺ τριγυρίζει τὴν καρδιά. Ἐμπρός στοῦ Schubert τὴν ἔμπνευσι αὐτὴ, ὠχρῆζ τὸ «Shinnlied» τοῦ Mendelssohn. Ἐπίσης και τὸ «Marche Funèbre» του, ἔμπρός στὰ πένθημα τοῦ Beethoven και τοῦ Chopin. Ἐκείνα εἶναι ἀληθινὰ ἄρθραστα ἀριστουργήματα και θὰ τὰ ἀναλύσω προσεχῶς. Σήμερον θὰ περιορισθῶ μόνο στὸ Ἀνοιξιὰτικο τραγοῦδι ποὺ εἶναι στὸ εἶδος τοῦ χαριτωμένου.

Τὸ Ἀνοιξιὰτικο τραγοῦδι (Frühlingslied) λήπει μέσα σ' ὅλα τῆλλα μὲ τὴ χάρι και τὴ γλυκύτητα τῆς ἔμπνεύσεώς του. Ἡ χαριτωμένη μελωδία του εἶνε στολισμένη μὲ ἑλαφρὰ arpèges, και τὴν ξεχωρίζει τὸ αὐτὸ ἀπὸ τὸ ἀπλό τους χαϊδεύμα. Πρὸ πάντῃς τὸ τραγοῦδι, αὐτὸ εἶνε χαρωπὸ. Εἰκονίζει ὅλη τὴ χαρὰ ποὺ αἰσθάνεται στῆς ἀνοιξίεως τὸ φαιδρὸ ἔργον ἢ φύσιν, ποὺ τόσον κενρὸ τὴν κρατοῦσε βρειὰ κοιμισμένη ὁ χειμῶνας στὴν παγερὴ του ἀγκαλιά. Τώρα ὁ Ἀπρίλης τῆς

στέλνει χαρωπὸ μῆνυμα μὲ τῶν πουλιῶν τὸ γλυκολάλημα, ἐπάνω στοῦ Ζεφύρου τὰ φτερὰ τὰ μυρωμένα... κι' ἐκείνη γελαστὴ ζυπνῆ, και πετιέται ὀλόχαρη νὰ γιορτάσῃ τὴν ἐλευθέρωσιν της. Ὅλα αὐτὰ τὰ λέει τὸ χαριτωμένον τραγοῦδιαι τοῦ Mendelssohn. Ὅλα τᾶχει μέσα του, και τοῦ Ζεφύρου τὸ ἑλαφρὸ φύσημα ἀνάμεσα στὰ νεῖδλαστα κλωνάρια, και τῶν πουλιῶν τὸ γλυκὸ κελάδημα γιὰ τὴ γιορτὴ τῆς φύσεως τὴν ἀνθοσπαρμένην ποὺ σκορποῦν γύρω τους πετώντας ἀκούραστα και χαρωπὰ ἀπὸ δένδρι σὲ δένδρι, κι' ἀπὸ κλωνάρι σὲ κλωνάρι... Γλυκυτάτη ἀνοιξίη! ποιοὺς εἶν' ἐκείνος ποὺ δὲν αἰσθάνεται μιὰ μυστικὴ χαρὰ νὰ πλημμυρίζῃ τὴν ψυχὴν του, ὅταν χύνεται στὴν πλάση ἢ μαγεμένη σου πνιή; ποιοὺς ποιητῆς δὲν εὐ χαρέτισε μὲ χαρῆς κι' ἀγάπης τραγοῦδιαι, και μὲ νέα πάντα σὲ χαρετῆ κάθε φορὰ ποὺ θὰ ξανάλθῃς!... Εἶσαι παλιά 'σὰν τὴ φύσιν, και ὅμως εἶσαι πάντα νέα... Πάντα νέα γιὰ τὴ νεότητη ποὺ μαζὴ σου θέλει νὰ ζῆ... Πάει, πειὰ ὁ κακὸς χειμῶνας ποὺ σωρίζεαι στὰ βουνὰ τὰ χιόνια, και τὴν ἀπελπισίαν στὴν καρδιά. Ἡ νεότητη τὴν ἀνοιξίη πάντα ζητᾶ... Μαζὴ μὲ τοῦ Ζεφύρου τὴν πνοὴ τὴ μυρωμένη, τόσα χουστὰ ὄνειρατα και πόθοι γύρω στὴν καρδιά φτερουγίζου, και 'σὰν λουλουδι ποὺ στὸν κάμπο πρασινίζει και ἀνθεῖ, ξαναγεννιέται μὲς 'στὴν καρδιά κι' ἀνθίζει ἢ ἐλπιδαι... Πάει πειὰ ὁ κακὸς χειμῶνας... τὸ γλυκὸ τραγοῦδι τῆς ἀνοιξίεως προσκαλεῖ στὴν χαρὰ, προσκαλεῖ στὴν ἀγάπην... Ἡ νεότητη τὴν ἀνοιξίη πάντα ζητᾶ... Δείρωται ἂν εἶναι πλᾶνα τὰ ὄνειρατα τὰ χουσοφτέρωτα ποὺ φτερουγίζου σὰν τοῦ Ζεφύρου τὴ μυρωμένη πνοή, οὔτε ἂν ἢ ἐλπιδαι ποὺ θεομαίνει τώρα τὴν καρδιά θὰ χαθῆ μιὰ μέρα καθὼς στὸν οὐρανὸ χάνεται τὸ κάταπρο συννεφάκι, θὰ σβύσῃ καθὼς τοῦ κύματος ὁ ἄφρός στοῦ γιαιοῦ τὰ λιθάρια...

Εἶνε φαιδρὸ, εἶνε χαρωπὸ τῆς ἀνοιξίεως τὸ τραγοῦδι. Ὅλα τ' ἀπιδονάκια εἶναι χαρούμενα, ὅλα γλυκοκελαδοῦν χαρῆς κι' ἀγάπης τραγοῦδιαι, και δὲν ἀκούεται οὔτε ἕνα νὰ ταραξῆ τῶν ἄλλων τὴ συμφωνία τὴ γλυκαί, νὰ τονίσῃ μονάχο του θλιβερὸ παράπονο, και συγνηθιακὰ νὰ ψάλλῃ:

Δὲν εἶν' ὁ βίος Μάιος αἰῶνια, δὲν εἶνε...

ΑΥΡΑ.

Ο ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ

(Μιθιστόρημα TH. BENTZON).

(Ἰδε σελ. 192).

— Μὰ τί ἔκαμα πάλιν... μὰ τί εἶπα πάλιν;...

Θὰ προτιμοῦσα καλύτερα, γίλιες φορές καλύτερα, νὰ μ' ἔδεραν. Τὸ καταλαχθένεις βέβαιον αὐτὸ ἐστὶν, ποὺ θὰ ἐπροτιμοῦσες ἀπὸ τῆς πέντε ὥρας τοῦ βιο-
λιου τοῦ μακκρίτου κ. Νέλ τὴν χειροτέραν τῶν ἀπι-